

SUMARI

Pròleg.....	11
I. L'Auró.....	17
II. Primeres paraules.....	29
III. Vestigis vivents	39
IV. Espigues.....	51
V. El clan	69
VI. Expedició.....	83
VII. Contacte	103
VIII. Úter de pedra.....	119
IX. Ritus	131
X. La fugida i el volcà.....	139
XI. La Brisa	147
Agraïments.....	155

PRÒLEG

DE VEGADES UN PETIT DETALL o un gest inesperat ho canvia tot. L'imprevist s'interposa sense remei. Aquí, les coses haurien d'haver anat d'una altra manera. Però les bèsties hi van dir la seva. Fa temps. Uns catorze o quinze anys, tant és...

...El ramat sencer, seguint l'instint foll de la cabra negra, ha girat cua i ha traspasat de bell nou l'esclerxa del penyal per retornar al seu barranc. El seguici d'homes, dones i criatures, després d'uns instants de vacil·lació, també empaiten el bestiar, i, altra vegada, superant un passadís estret i penombrós de trenta-cinc o quaranta metres de llargada, penetren a contracor al territori emboscat que pretenien abandonar.

Els s'entrecreuen, camí de la barraca, mirades de perplexitat. Volien rescatar i portar a la civilització les tres dones salvatges: la mare i les seves dues filles, a més a més del parell de criatures que alleten aquestes, però no ho acaben d'aconseguir. Collons, però si només hauria calgut travessar aquell coi de prat

on han girat inesperadament les cabres, remuntar la graonada oculta entre els boixos i, un cop al mirador, baixar xino-xano fins a Can Trabucs, on podrien tancar el ramat, dinar, prendre's un cafè i agafar els cotxes per anar a Solans; allà haurien contactat amb les autoritats, que per això treballen, i que els experts de la capital, psicòlegs o altres eminències s'encarreguessin de les feréstegues i llestos. Però no. Alguna cosa incomprendible ha frustrat les seves expectatives, ha anul·lat la seva voluntat. ¿I per què dimonis no han deixat estar les cabres, que tornessin elles soles cap a dintre, que fotessin el camp fins a l'infern mateix, si així ho volien, les bèsties males putes? Ells, com estava previst, haurien d'haver fet el seu camí cap a casa: l'avi Lluís, a la seva masia, Can Trabucs; en Pep, l'herbolari, al mas Oliveres; i en Feliu, a Vilanova i la Geltrú. Com tractar l'assumpte de les dones del barranc és una incògnita tremenda: elles ni tan sols no parlen cap llenguatge conegut, a part de ganyotes, gemecs i xiscles guturals. La més madura fa més de quaranta anys que ha nascut en aquest barranc perdut, filla de la Nadine, una francesa que de jove havia sobreviscut al fatídic accident on la resta de companys, cinc exactament, havien mort després d'estimar-se una nit sota els efectes de substàncies al·lucinògenes, l'any 1969, per ser ben precis.

Certament queden lligams emocionals pendants de solucionar. I més coses. D'altra manera no haurien fet aquesta expedició, mig d'amagatotis, per anar al

barranc a rescatar dones i criatures. Cadascun d'ells sap perfectament la seva implicació en uns fets dels quals no poden pas estar-ne gens orgullosos. L'avi Lluís, un dels pocs coneixedors de l'entrada al barranc des del mirador, hi havia penetrat per buscar múrgoles i es va trobar allà amb la Nadine, llavors ja assilvestrada, arran de les seqüeles de la caiguda del penya-segat. S'aprofità d'ella seguint els instints més primaris, els carnals, i després s'escapolí abandonant-la a la seva sort. Ella es va quedar prenyada, d'una filla. Això va tenir lloc quaranta-quatre o quaranta-cinc anys enrere, si fa no fa. Casualment, gairebé una vintena d'anys després, en Pep del mas Oliveres, cercant el seu ramat, va anar a parar a aquell indret del riu proper al desaparegut pont que connectava el terme de la Coromina amb el barranc des de començaments del segle anterior. És allí on en Pep va topar amb la filla de la Nadine, talment una nimfa del bosc, l'únic dia que ella va gosar sortir del seu limitat territori per refrescar-se al riu. En Pep també va aprofitar l'ocasió per dur a terme una fantasia sexual, que inevitablement va tenir no només una, sinó dues conseqüències imprevistes: dues filles. Per acabar-ho d'adobar, l'any passat, aquestes dues filles ja grans i amb edat de procrear, al seu torn, van ser fecundades per un turista rural, en Feliu Boladeres, que des del mirador va aconseguir arribar a l'escletxa de pedra, la porta d'entrada al regne primigeni, el túnel que condueix a un món poc trepitjat. Elles van parir un parell de criatures: una, un nen; l'altra, una nena.

Tots aquest naixements s'han esdevingut naturalment, en una vella barraca de carboners, sense cap mena d'assistència exterior.

En conseqüència, els remordiments dels tres homes implicats han aconseguit que aquests finalment facin pinya i intentin alliberar-les. Un intent que ha fracassat, en principi.

De fet, l'avi de Can Trabucs, en Lluís, se n'alegra de quedar-se per sempre al barranc en comptes de tornar a la masia i haver de donar les explicacions pertinents: la seva absència misteriosa, la relació que té amb aquelles dones silvestres... Per sort, ja no ha de patir pel que dirà la seva dona, enterrada fa anys al cementiri de Solans mateix, un bon nínxol als baixos i al solell. A més a més, al bell mig del pati del descans etern, hi creixen sis bedolls que fan un goig de Déu, sobretot aquests dies de juny, de florits. Potser sí que li emprenyaria contar al seu fill Llucià, o a la jove, l'Enriqueta, i al net, en Moisès, que ell s'havia embolicat amb una dona tocada de l'ala, la Nadine, més aviat una bestiola. ¿Com els diria que, a més a més de ser infidel a l'esposa, fruit de la fornicació tenia una filla sense nom i que la podríem anomenar Glòria, el nom que a ell li fa més el pes, però que sembla una conya tenint en compte la vida que li ha tocat de viure a una criatura reclosa en un barranc? L'acabaven d'enterrar, ahir cap al tard, la Nadine, a prop del roure que ombreja la barraca.

La seva filla bastarda, la que es podria anomenar Glòria, ja no és una nena ni una mossa, passa de poc

la quarantena d'anys i té dues filles, rosses i maques però un pèl magres, fruit d'una sola trobada amb en Pep, el de les herbes. Aquest altre ho té clar, això del nom d'aquesta nimfa, perquè ella o bé és una nàiade que xipollejava al riu aquella tarda fabulosa d'èxtasi i fusió, o potser és una dríada dels boscos extraviada. Per tant el seu nom ha de ser Mèlia. Millor abreviar-ho a Mel, decideix finalment. Fins i tot la seva cabellera, d'un castany encès tirant a pèl-roig, és del color de la mel més forta i el seu cos excitant serva una dolçor tan especial que ell no ha pogut oblidar, com tampoc el regust amarg. Han passat una colla d'anys, però el neorural continua sentint alguna cosa majúscula per ella i es nota de lluny que no pot deixar d'observar-la i d'atansar-s'hi per qualsevol excusa. També està commocionat des que ha comprès que les dues noies rosses i bellugadisses que s'han criat ves a saber com, i que han sigut mares, posa-li fa un mes justet, són les filles d'ell i de Mel. De cop i volta és pare, per partida doble, i les noies fan un goig indescriptible. Ignorant que elles ja tenen un nom inintel·ligible per a ell, a la de les trenes, que té un aire més marcial, l'anomena Biki, i a la seva germana de cabell ben curt, Alis, perquè sí, decideix en Pep, que prefereix que s'escrigui així en comptes de: Alice, com ho fan els ianquis. Que qui és el pare de les seves respectives criatures, nascudes fa ben poc, caldrà preguntar-ho al murri d'en Feliu, que fa com si no res, li costa d'acceptar-ho, que hagi copulat amb aquell parell de mosses salvatges, massa

joves per a ell, que té una filla de dinou anys fent de cooperant a Mèxic i un sagal de catorze enllestint estudis a l'institut de Vilanova. Si fa memòria, en Feliu podrà recordar que sí, que va assolir un clímax inexplicable amb ambdues, el setembre anterior, quan va tenir la puta pensada d'hostatjar-se a Can Trabucs, de vacances sabàtiques. El petit bebè es dirà Auró, i la nena, Brisa, a partir d'ara.

I
L'AURÓ

VEIG EL MÓN DE FORA, per primera vegada, als quinze anys d'haver nascut en aquest barranc que encara no puc situar, un petit paradís, la meva presó involuntària. Ja res ens reté aquí, hem deixat els nostres morts colgats al camp del silenci. Les fumaroles llunyanes que ens han escopit cendres i tenebres fa temps que s'han extingit. Hem pujat atemorits, però esperançats, els darrers graons de pedra del penya-segat que crèiem inaccessible. No miraré enrere. Abandonem el niu on hem pogut créixer salvatges i lliures, però aïllats.

La primera visió del món desconegut ha estat desconcertant. Des de la cinglera s'aprecia una vasta extensió arrasada, que segurament continua més enllà d'on m'arriba la mirada. Un seguit de feixes en cendres, a tocar d'aquest cim boscós, delimiten l'àrea morta. A baix de tot, destaquen les restes ennegrides, devastades, d'un poble. Solans. Solans, ha mormolat aclaparat en Pere Mestres, l'arqueòleg,

l'únic supervivent dels nostres que coneix el món de fora del barranc. Hem iniciat un descens ràpid, amb el cor encongít, cap a la destrucció. Res no hi viu. Ni al primer mas que hem trobat, ni al següent, ni a les cases del raval, ni al carrer Major. Ningú no atén al forn de Can Sebastià, a la cantonada de la plaça, ni ningú fa cua per comprar els pans de forment i fajol anunciats a l'entrada. El cartell de la barberia és a terra, rebregat. Finestres rompudes, teulats ajaguts, olors agres, potser amargants... En Pere ha descarregat una coça forta a la portalada de roure que dona accés al campanar. Ha cedit a la tercera, i l'hem seguit escales amunt, set o vuit trams que giravolten amunt, amunt. Dalt de tot hem contemplat més paisatge desolat, recremat, i ell, el més vell, ha destravat la corda del garfi de la paret i l'ha estrebada amb una fúria que no li coneixíem. La grossa bèstia rovellada ha començat a bategar.

Repica i repica la Miqueleta, la campana de Solans, fosa pel mestre courer M. Barberí, d'Olot, l'any 1819, segons es pot llegir a la inscripció gravada a la boca de bronze. S'han espantat quatre o cinc ocells mandrosos que reposaven sobre el campanar i han volat terres enllà. Cigonyes, cigonyes!, ha cridat finalment en Pere, deixant de fer-la repicar, llagrimós, fatigat, reconfortat per la presència de les aus, com si elles i l'eco s'enduessin una part de la seva pena, tan immensa com aquest horitzó ferit. Altres ocellots, també de potes llargues, deixen de furgar inútilment els rostolls calcinats, i alcen el vol, cap al sud.

—Bon viatge, amigues! —aconsegueix remugar en Pere, encara compungit.

—Bon viatge! —hem cridat també.

—Són llestes, aquestes criatures, però nosaltres marxarem en direcció contrària: cap al nord, cap al naixement de les fonts —conclou ell.

Afamats, hem hagut de sortir del barranc, sense a penes reserves de cap mena. Aquests dies ens hem cruspit la darrera cabra del ramat, la Pigada, abans que ella, tot ossos, no se'ns morís de misèria. Amb el cervell en van fer una festa, la Brisa, en Silvà i la Valèria, jo no vaig pas voler tastar-lo. Però sí que vaig rosegat una peça ben rostida del costellam: he de sobreviure, hem de sobreviure, com ens diu en Pere. Ell en sap molt d'aquestes coses, fins i tot sap històries que diu que van ocórrer en aquests paratges fa milers d'anys; també ens explica que tenim un antic lligam amb la Tribu, que som els descendents de gent valerosa, també de gent cruel, que la terra que ens nodreix està composta de la seva carnassa, la pols dels cranis, vèrtebres, tendons i etcètera. No ens podem permetre malbaratar la vida. De cap manera. Ens diu.

*

Ha repicat la centenària Miqueleta, al compàs delirant d'en Pere Mestres, l'arqueòleg descobridor del dolmen d'Alegret, tot un cas d'home que ha vist la seva vida tergiversada. Eixut i prematurament envellit, ara, tres lustres després, enfilat al campanar

de Solans, incapaç de plorar i de penedir-se d'una decisió fatal, recorda amb precisió la tarda que va arribar al poble ben acompanyat i ple d'il·lusió. Confiava trobar respostes contundents al barranc inhòspit. Però, de cap de les maneres s'esperava connectar allà una autèntica tribu moderna formada per un ancià, dos homes madurs, una dona també de mitjana edat i dues de ben joves que alletaven una criatura cadascuna. En total, vuit individus humans que sobreviuen en la natura, amb tretze cabres i un boc que tenia una banya estellada. De llavors ençà, han passat quinze anys intensos, però ho recorda com si fos ara mateix...

...després de postergar la recerca en la part més abrupta d'aquest territori recòndit, li arriba l'hora tan esperada d'endinsar-s'hi. Des de les passades excavacions, l'estiu anterior, al peu de la Mola Forcada, del dolmen i un túmul que ell mateix va batejar, sospita que encara queden troballes significants per fer. Tant el seu instint com els indicis apareguts a la rogalia i els estudis previs, hi emplacen un important assentament humà de finals del període neolític. Entestat a descobrir una via d'entrada al barranc, s'ha fet un fart de preguntar al poble de Solans; a la jove alcaldessa, als regidors, al parell d'operaris de la brigada, a cadascun dels jubilats de la taverna, a la filla de l'amo de la fleca, a molts pagesos i ramaders, a gairebé tots els habitants, a més a més de l'hereu de Can Trabucs. Sorprenentment, tot són evasives, històries sense cap ni peus, a part d'un episodi dra-

màtic de fa més de quaranta anys, quan uns joves s'havien estimbat al mirador del barranc: un balanç de cinc morts i una possible sisena víctima mai no confirmada, segons diuen.

Per a més inri, uns esdeveniments més recents encara inquieten els habitants de Solans: ha desaparegut l'avi de Can Trabucs, en Lluís; també s'ha fos en Pep, el de les herbes remeieres, i s'investiga fins i tot si un turista vilanoví, un tal Feliu Boladeres, s'ha perdut per allà —per segona vegada!—, o si, en el pitjor dels casos, ha mort pels encontorns. La confusió i el misteri són tals que la gent prefereix mossegar-se la llengua abans de dir qualsevol bestiesa, perquè els fets sobrepassen les cabòries i tant els mossos d'esquadra com investigadors de tota mena ja els han interrogat un fotimer de vegades a la recerca d'una pista que pugui esclarir aquests casos. En resum: tot apunta que el barranc amaga moltes sorpreses.

Un cop esbrinat que l'antic pont que connectava el mas de la Coromina amb el barranc i que travessava el riu ha desaparegut per complet (l'anterior amo d'aquell mas l'havia dinamitat després d'una emprenyada i amb els anys la boscúria n'impossibilita completament l'entrada), només s'hi pot accedir pel mirador, descendint una graonada de pedra que mena, entre un túnel de boixos, al prat al final del qual s'ubica l'escltxa del roquissar, una espècie de cova on havien rescatat dos anys enrere aquell turista de Vilanova. D'allà estant, però, hauran de fer mans i mànigues per penetrar al paradís emboscat...

Aquesta obra fou guardonada amb el XXXII Premi de Novel·la Breu Ciutat de Mollerussa 2020, organitzat per l'Ajuntament de Mollerussa. El jurat estava format per Josep Borrell, president, Pep Coll, Albert Vilaró i Diana Solé.

© del text: Albert Canadell Vilalta, 2020
© d'aquesta edició: Pagès Editors, S L, 2021
Sant Salvador, 8 — 25005 Lleida
www.pageseditors.cat
editorial@pageseditors.cat
Primera edició: març de 2021
ISBN: 978-84-1303-262-7
DL: L 132-2021
Imprès a Arts Gràfiques Bobalà, S L
www.bobala.cat

« imprès a lleida »

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.